

Spis treści

Od tłumacza	5
Przedmowa do IV wydania <i>Zasad etyki medycznej</i>	9
Rozdział I	
MORALNOŚĆ I UZASADNIENIA MORALNE	11
Moralność i teoria etyczna	12
Dyscypliny etyki	12
Moralność potoczna	13
Kodeksy etyki zawodowej	14
Rządowe dyrektywy i programy społeczne	16
Dylematy moralne	19
Metoda, uzasadnienia i prawda	21
Trzy modele uzasadnienia	22
Koherencyjna teoria uzasadnienia	31
Koherencyjne i niekoherencyjne teorie prawdy	35
Uszczegóławianie i równoważenie zasad	37
Uszczegóławianie	37
Wyważanie i przedkładanie	41
Miejsce zasad i moralności potocznej	46
Cztery kategorie podstawowych zasad	47
Rodzaje reguł	48
Prawa, cnoty, uczucia i wybrane względy moralne	49
Wnioski	49
Przypisy	50
	545

Rozdział 2

RODZAJE TEORII ETYCZNYCH	53
Kryteria konstruowania teorii	54
Utylitaryzm: teoria konsekwencjalistyczna	57
Pojęcie użyteczności	57
Ryzyko i prawdomówność	58
Utylitaryzm czynów i reguł	59
Absolutna zasada i względne reguły	62
Krytyczna ocena utylitaryzmu	62
Pozytywne cechy utylitaryzmu	64
Kantyzm: teoria obowiązku	65
Obowiązek płynący z reguł kategorycznych	66
Autonomia i heteronomia	68
Współczesna etyka kantowska	68
Krytyczna ocena kantyzmu	70
Konstruktywna ocena etyki Kanta	72
Etyka charakteru: teoria cnoty	72
Pojęcie cnoty	73
Szczególne miejsce cnót	75
Zgodność cnót i zasad	77
Krytyczna ocena etyki charakteru	79
Pozytywna ocena etyki charakteru	80
Liberalny indywidualizm: teoria praw	80
Istota liberalnego indywidualizmu	81
Natura i status praw	82
Prawa absolutne i prawa <i>prima facie</i>	83
Prawa pozytywne i negatywne	83
Związek praw i obowiązków	84
Priorytet praw	86
Krytyczna ocena liberalnego indywidualizmu	87
Pozytywna ocena liberalnego indywidualizmu	88
Komunitarianizm: teoria wspólnotowa	88
Odrzucenie liberalizmu	89
Skrajne i umiarkowane postacie komunitarianizmu	91
Nadrzędność praktyk społecznych	92
Krytyczna ocena etyki komunitariańskiej	94
Pozytywna ocena komunitarianizmu	96
Etyka opiekuńcza: teorie więzi międzyludzkich	96
Kobięcy duet w etyce opiekuńczej	97

Krytyka tradycyjnych teorii liberalnych	99
Więź i uczucie	100
Krytyczna ocena etyki opiekuńczej	101
Pozytywna ocena etyki opiekuńczej	103
Kazuistyka: analiza przypadków	103
Współczesne odkrycie kazuistyki	104
Argumentacja i oceny oparte na analizie przypadków	106
Jaka jest rola teorii?	108
Krytyczna ocena kazuistyki	108
Pozytywna ocena kazuistyki	111
Teorie zasad wpływających z moralności potocznej	111
Moralność potoczna jako nadrzędna podstawa sądów	113
Dwie wersje teorii zasad	114
Fundamentalna rola zasad i reguł	116
Odpowiedź na zarzuty	117
Ocena krytyczna	120
Punkty wspólne teorii	121
Wnioski	123
Przypisy	124

Rozdział 3

SZACUNEK DLA AUTONOMII	131
Pojęcie autonomii	131
Teorie autonomii	132
Autonomia, władza, społeczność	135
Zasada szacunku dla autonomii	136
Interpretacja szacunku dla autonomii	139
Kompetencja i wybór autonomiczny	144
Funkcja odźwiernego	144
Pojęcie kompetencji	145
Kryteria kompetencji	148
Strategia skali ruchomej	150
Znaczenie i uzasadnienie świadomej zgody	154
Cele wymogu świadomej zgody i argumenty „za”	154
Definicja i elementy świadomej zgody	155
Ujawnianie	158
Modele ujawniania informacji	160
Intencjonalne nieujawnianie faktów	163

Rozumienie	169
Istota rozumienia	170
Problemy z przetwarzaniem informacji	171
Brak akceptacji i fałszywe przekonania	172
Zrzekanie się praw	174
Dobrowolność	176
Formy wywierania wpływu	176
Obowiązek powstrzymania się od kontroli pacjenta	178
Kryteria podejmowania decyzji w czyimś imieniu	182
Kryterium opinii zastępczej	183
Kryterium czystej autonomii	186
Kryterium najlepiej pojętego interesu pacjenta	191
Wnioski	194
Przypisy	194
Rozdział 4	
NIESZKODZENIE	201
Pojęcie nieszkodzenia	202
Różnica między nieszkodzeniem i czynieniem dobra	202
Pojęcie szkody	205
Reguły uzasadniane zasadą nieszkodzenia	206
Kryterium właściwej opieki	206
Tradycyjne rozróżnienia i reguły rządzące zaprzestaniem leczenia	208
Niepodjęcie i wycofanie leczenia	208
Środki nadzwyczajne i zwyczajne	212
Żywnienie a środki medyczne	214
Skutki zamierzone a skutki jedynie przewidywane	219
Środki obowiązkowe i nieobowiązkowe	223
Warunki uchylenia obowiązku leczenia	225
Decydująca rola sądów oceniających jakość życia	227
Zabicie i przyzwolenie na śmierć	232
Różnice pojęciowe między zabiciem a przyzwoleniem na śmierć	233
Uchylenie się od leczenia jest czasem zabójstwem, a czasem przyzwoleniem na śmierć	234
Kiedy zabicie nie różni się pod względem moralnym od przyzwolenia na śmierć	238
Zakres praw pacjenta	239
Rewizja reguł dotyczących samobójstwa w asyście	241
Uzasadnienie asystowania przy umieraniu	249
Dlaczego powodowanie śmierci jest złem?	249

Uzasadnione łamanie reguł prawnych	250
Samobójstwo w asyście lekarza	251
Podjmowanie decyzji w imieniu niekompetentnych pacjentów	255
Dyrektywy na przyszłość	256
Podjmowanie decyzji przez opiekuna bez wcześniejszych dyrektyw	258
Wnioski	263
Przypisy	264
 Rozdział 5	
DOBROCZYNNOŚĆ	272
Pojęcie dobroczynności	273
Dobroczynność idealna i obowiązkowa	274
Odróżnienie reguł dobroczynności od reguł niekrzywdzenia	275
Powszechne dobro	276
Dobroczynność określona: obowiązek ratowania	278
Dobroczynność określona: role i inne związki specjalne	281
Uzasadnienie obowiązku dobroczynności wzajemnością	282
Paternalizm: konflikt między dobroczynnością a autonomią	284
Dyskusje na temat uprzywilejowanego miejsca dobroczynności	285
Istota paternalizmu	286
Moralne problemy paternalizmu w medycynie	288
Słaba i mocna wersja paternalizmu	290
Argumenty na rzecz paternalizmu i antypaternalizmu	291
Uzasadnienie mocnego paternalizmu	294
Ratowanie samobójców	297
Odrzucenie żądania niekorzystnego leczenia	300
Wyważanie korzyści, kosztów i ryzyka	303
Istota kosztów, ryzyka i korzyści	304
Analiza kosztów ze względu na efektywność i zysk	305
Oszacowanie ryzyka	309
Analiza ryzyka ze względu na korzyści w regulaminach dotyczących leków i aparatury medycznej	314
Wartość i jakość życia	319
Ocena wartości życia	319
Ocena kryterium lat życia o ustalonej jakości	322
Proces podejmowania decyzji: kto i w jaki sposób powinien decydować?	327
Ograniczenia nakładane przez sprawiedliwość dystrybucyjną	329
Wnioski	331
Przypisy	332

Zdolność do odwzajemnienia zaufania	488
Integralność	489
Zgodność z sumieniem	494
Istota sumienia	494
Odwołanie się do sumienia w procesie uzasadniania	496
Upór sumienia	498
Ideały moralne	502
Działania supererogatoryjne	502
Przejsie od pospolitych norm do supererogacji	504
Doskonałość moralna	509
Wartość i miejsce doskonałości moralnej	509
Ideały Arystotelesowskie	511
Blaski moralnej doskonałości: święci i bohaterowie	513
Heroiczne ofiarowanie narządów	518
Wnioski	522
Przypisy	522
 D o d a t e k	
KAZUSY W BIOETYCE	528
<i>Kazus 1: Zabójstwo Tatiany Tarasoff . . . . .</i>	<i>528</i>
<i>Kazus 2: Dobroczynne kłamstwo . . . . .</i>	<i>531</i>
<i>Kazus 3: Syn prosi o zatajenie faktów . . . . .</i>	<i>532</i>
<i>Kazus 4: Kto odda nerkę? . . . . .</i>	<i>533</i>
<i>Kazus 5: Pozwólcie umrzeć Springowi . . . . .</i>	<i>534</i>
<i>Kazus 6: Przypadek Helgi Wangle . . . . .</i>	<i>535</i>
<i>Kazus 7: Eksperyment w szkole Willowbrook . . . . .</i>	<i>537</i>
<i>Kazus 8: Śmierć Saikewicza . . . . .</i>	<i>539</i>
<i>Kazus 9: Wybór Paula Brophy'ego . . . . .</i>	<i>540</i>
<i>Kazus 10: Do kogo należy dziecko M. . . . .</i>	<i>541</i>
Przypisy	543